

УДК 338.5.025.12:615.1(477)

DOI: <https://doi.org/10.30838/EP.218.121-127>

Перевода Ю.А.

доктор економічних наук

Національний університет біоресурсів і природокористування України

Pereguda Yuliya

Dr. of Economic Sc.

National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine

<https://orcid.org/0000-0002-1434-2509>

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЦІН НА ЛІКАРСЬКІ ЗАСОБИ В УКРАЇНІ: ЦИКЛИ РЕФЕРУВАННЯ ТА ЗМІНИ ЗАДЕКЛАРОВАНИХ ГРАНИЧНИХ ЦІН

Мета статті – виявити інституційний зміст часової неузгодженості реферування і декларування цін та перевірити вплив одиниці агрегування на опис адміністративних змін. За 11 наказами МОЗ від 21.01–14.08.2026 середній міжнаказний інтервал становив 21,0 дня, медіанний – 19 днів. Для РОКСЕРА® встановлено, що після зміни граничної референтної ціни 06.08.2026 задекларовані ціни залишилися незмінними: регуляторний запас зріс з 0 до 24,59 грн для 10 мг № 90, до 8,36 грн для 15 мг № 30 і до 19,61 грн для 20 мг № 90. До набрання чинності змінами за постановою № 1064 окремого строку приведення задекларованої ціни у відповідність із новою референтною межею не було. За 33 парними змінами наказу № 877 рядкова середня становила 12,3%, групова – 11,7–12,0% залежно від правила групування. Результати показують, що коректна оцінка адміністративної динаміки потребує одночасно чинних Pref і Pdecl та явного правила агрегування.

Ключові слова: лікарські засоби, фармацевтичний ринок, державне регулювання цін, зовнішнє реферування, гранична референтна ціна, задекларована гранична оптово-відпускна ціна, Національний каталог цін, Україна.

STATE REGULATION OF MEDICINE PRICES IN UKRAINE: REFERENCE-PRICING CYCLES AND CHANGES IN DECLARED CEILING PRICES

The article examines the institutional and economic meaning of temporal misalignment between external reference pricing and the declaration of maximum wholesale release prices for medicines in Ukraine and tests how the unit of aggregation affects descriptive results. Legal, documentary, chronological and descriptive-statistical methods were applied. Eleven Ministry of Health price-declaration orders issued between 21 January and 14 August 2026 were analysed together with the preceding Order No. 1959 of 26 December 2025 as the baseline for the first interval. The mean interval between the eleven 2026 orders was 21.0 days and the median was 19 days. For ROXERA®, the previous reference-price limits for 10 mg No. 90, 15 mg No. 30 and 20 mg No. 90 equalled the simultaneously valid declared ceilings. On 6 August 2026 the reference limits increased to UAH 448.11, 152.62 and 420.53, while the declared ceilings remained UAH 423.52, 144.26 and 400.92. Accordingly, the regulatory gap rose from zero to UAH 24.59, 8.36 and 19.61, and the ratio of the declared ceiling to the reference limit fell from 1.000 to 0.945, 0.945 and 0.953. This change in only one of the two simultaneously valid administrative limits provides direct evidence of temporal misalignment. Before the amendments introduced by Cabinet of Ministers Resolution No. 1064 took effect, the procedure did not establish a separate deadline for bringing a declared ceiling into line with a changed reference limit; the amendment introduced a 30-day period. For Order No. 877, an analytical set of 33 paired “before–after” declared-price changes across eight trade names was used to test aggregation sensitivity. The line-item mean was 12.3%, while the unweighted mean across trade-name groups was 11.7%; treating names with and without the ® sign as separate groups yielded 12.0%. Thus, the choice of aggregation unit changes the descriptive mean by 0.3–0.6 percentage points. The findings show that analysis of administrative price data requires dated pairs of simultaneously valid reference and declared limits and an explicit aggregation rule. Transaction prices are outside the scope of the public administrative dataset.

Keywords: medicinal products, pharmaceutical market, state price regulation, external reference pricing, reference price limit, declared maximum wholesale price, National Price Catalog, Ukraine.

JEL Classification: I11; I18; L51.

Постановка проблеми. Державне регулювання цін на лікарські засоби в Україні після реформи 2025 р. поєднує зовнішнє реферування, декларування граничних

оптово-відпускних цін і ведення Національного каталогу цін [1–4]. Гранична референтна ціна (Pref) визначає нормативну верхню межу для позицій, щодо яких

ISSN друкованої версії: 2224-6282

ISSN електронної версії: 2224-6290

© Перевода Ю.А., 2026

проводиться реферування, а задекларована гранична оптово-відпускна ціна (Pdecl) фіксує максимальну ціну виробника або імпортера в Національному каталозі. Оскільки Pref і Pdecl змінюються за різними процедурами та в різні дати, їх співвідношення є часовозалежним параметром регулювання.

У редакції регулювання, що охоплює досліджуванний період, Перелік граничних референтних цін планово оновлювався щороку до 1 грудня з можливістю позачергового перегляду, тоді як Pdecl змінювалася за заявою; підвищення допускалося не частіше одного разу на шість місяців, а валютним тригером було коливання офіційного курсу більш як на 5% [1]. До набрання чинності змінами, унесеними постановою КМУ від 26.08.2026 № 1064, Порядок не містив окремого строку подання заяви для приведення Pdecl у відповідність зі зміненою Pref. Змінами такий строк встановлено на рівні 30 календарних днів [18].

Різні строки оновлення двох меж мають прямі наслідки для учасників ринку. Після зміни Pref виробник або імпортер у досліджуваному режимі не мав визначеного спеціального строку для перегляду Pdecl. У разі зміни задекларованої ціни залишки лікарських засобів реалізуються з урахуванням граничних цін, що діяли на момент набуття права власності [1], тому в обігу можуть одночасно перебувати партії, для яких застосовуються різні задекларовані межі. Для регулятора це означає необхідність зіставляти референтні та задекларовані значення, що оновлюються окремо.

Національний каталог є динамічним реєстром: до нього вносяться нові позиції, змінюються раніше задекларовані значення та виключаються записи. Для аналізу важливі календар адміністративних актів і датована пара одночасно чинних Pref та Pdecl. Поєднання цих рівнів відокремлює реальну зміну регуляторного запasu від хибного розриву, що виникає при порівнянні значень різних дат.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Міжнародна література розглядає зовнішнє референтне ціноутворення як інструмент, за якого ціни в одній або кількох юрисдикціях використовуються для формування орієнтира або граничного рівня в іншій країні [5]. Р. Ремюзат та співавт. показали значну різноманітність європейських систем за складом кошика країн, типом ціни, правилом розрахунку і частотою перегляду [6]. А.-П. Холторф та співавт. наголошують, що результативність механізму залежить від конкретного дизайну – вибору країн, прозорості даних, правил оновлення та узгодження з іншими інструментами фармацевтичної політики [7]. П. Канавос та співавт. за результатами огляду 45 досліджень і експертної оцінки 21 країни дійшли висновку, що зовнішнє реферування може забезпечувати короткострокове стримування витрат, але довгострокові ефекти залежать від конструкції системи [8].

Українські дослідники до запровадження поточної моделі переважно аналізували міжнародний досвід референтного ціноутворення, попередні українські механізми та можливості адаптації європейських практик. Л. Кучеренко та співавт. характеризували актуальні на

той момент тенденції зовнішнього реферування в Україні [9], а Н. Шолойко та співавт. систематизували міжнародні підходи до реалізації цієї політики [10]. У науковій літературі ціноутворення дедалі частіше розглядається як комбінація декількох інструментів, для яких не існує універсальної моделі, придатної для всіх типів препаратів і систем охорони здоров'я [11].

Проте нормативна трансформація 2025–2026 рр. створила новий емпіричний матеріал, який не зводиться до порівняння законодавчих моделей. Національний каталог і послідовні накази МОЗ фіксують задекларовані граничні оптово-відпускні ціни, їх зміни та виключення; окремо публікується Перелік граничних референтних цін [2–4; 12; 13]. У результаті формуються два взаємопов'язані, але асинхронні адміністративні цикли – реферування і декларування. Ці два цикли формують емпіричну основу подальшого аналізу.

Для економічної оцінки зовнішнього реферування суттєвим є часовий аспект. Ціни у референтних країнах, валютні курси та національні правила перегляду змінюються з різною швидкістю, тому результат зовнішнього реферування залежить не тільки від складу кошика, а й від дати зрізу. У цьому сенсі зовнішнє реферування створює міждержавний інформаційний зв'язок: зміна ціни в одній юрисдикції може через наступний цикл перегляду вплинути на допустиму межу в іншій. Міжнародні дослідження наголошують на значенні прозорості джерел, частоти перегляду та правила вибору референтних значень [6–8].

Для України після 2025 р. до цього додається окремий внутрішній цикл – декларування в Національному каталозі. Референтна межа та задекларована стеля є пов'язаними, але не тотожними величинами і можуть оновлюватися різними актами. За таких умов адміністративна хронологія стає самостійним об'єктом економічного аналізу: вона показує інтенсивність перегляду допустимих цінових параметрів і дозволяє відрізнити структурну зміну правила від поточного коригування конкретних позицій.

Невирішеною залишається проблема вимірювання часової неузгодженості двох адміністративних циклів і її інституційного змісту для чинної української моделі. У наявних дослідженнях недостатньо показано, як змінюється регуляторний запас між одночасно чинними Pref і Pdecl, якою була процедурна прогалина щодо строку їх узгодження до серпня 2026 р. та наскільки описові оцінки змін задекларованих цін залежать від вибору одиниці агрегування. Дані питання визначають межі коректного використання адміністративних даних для економічного аналізу.

Мета статті – виявити інституційний механізм і економічне значення часової неузгодженості граничної референтної та задекларованої граничної оптово-відпускної цін, виміряти її через датовані пари одночасно чинних значень і перевірити вплив одиниці агрегування на опис документованих змін Pdecl.

Методи дослідження. Порівняльний метод використано для зіставлення референтних і задекларованих цін за однакової адміністративної дати. Описово-статистичний метод застосовано для визначення

середнього й медіанного інтервалів між наказами та середніх змін за наказом № 877 на рівні рядків і кластерів торговельних назв.

Виклад основних результатів дослідження. Чинна модель зовнішнього реферування формує граничну референтну ціну на підставі цінової інформації з восьми країн: Польщі, Словаччини, Чехії, Латвії, Угорщини, Молдови, Румунії та Болгарії [1]. Для розрахунку потрібна наявність зіставної інформації щонайменше у чотирьох референтних країнах. Із доступних значень обираються чотири найнижчі ціни на одиницю лікарської форми, після чого найнижче значення відкидається, а гранична референтна ціна визначається як середнє арифметичне трьох наступних найнижчих значень. Такий алгоритм відрізняється від простого копіювання найнижчої ціни: він зменшує чутливість до одиничного екстремального спостереження, але водночас робить склад референтного кошика і повноту цінових даних безпосереднім параметром української адміністративної межі.

Задекларована гранична оптово-відпускна ціна не повинна перевищувати розрахованої Pref, якщо для конкретної позиції така межа визначена [1]. Регулятор установлює верхню межу, а заявник може задекларувати нижчу Pdecl. Фактична ціна реалізації може бути нижчою; у подальших розрахунках Pref і Pdecl трактуються як адміністративні межі.

Порядок, затверджений постановою № 439, передбачає кілька режимів ціноутворення. Зовнішнє реферування не застосовується або доповнюється спеціальними правилами, зокрема для оригінальних препаратів, за недостатньої кількості зіставних цін у референтних країнах, для окремих категорій радіофармацевтичних і наркотичних лікарських засобів та препаратів без зареєстрованих аналогів. Для генеричних і біосимілярних препаратів додатково використовується обмеження відносно ціни відповідного оригінального препарату. Для позицій у режимі зовнішнього реферування гранична референтна ціна формує верхню

нормативну межу для задекларованої оптово-відпускної ціни [1].

Перевірка застосовності режиму принципова для датованого зіставлення. У редакції Переліку, чинній до змін 06.08.2026, для РОКСЕРА® 10 мг № 90, 15 мг № 30 та 20 мг № 90 референтні ціни за одиницю становили відповідно 4,7058; 4,8086 і 4,4547 грн, тобто Pref за упаковку – 423,52; 144,26 і 400,92 грн [4]. Одночасно чинні Pdecl дорівнювали тим самим значенням: 423,52 грн для 10 мг № 90 і 400,92 грн для 20 мг № 90 за наказом № 653, 144,26 грн для 15 мг № 30 за наказом № 1515 [15; 16]. Наказ № 1079 від 06.08.2026 змінив Pref за одиницю до 4,9790; 5,0873 і 4,6725 грн, або до 448,11; 152,62 і 420,53 грн за відповідні упаковки, тоді як Pdecl залишилися незмінними [14–16].

Безпосередньо перед зміною Pref регуляторний запас $G(t)$ для трьох форм дорівнював 0, а $R(t)$ – 1,000. Після наказу № 1079 $G(t)$ зріс на 24,59 грн для 10 мг № 90, на 8,36 грн для 15 мг № 30 і на 19,61 грн для 20 мг № 90; $R(t)$ знизився відповідно до 0,945; 0,945 і 0,953. Емпіричним проявом асинхронності є стрибок $G(t)$ після зміни Pref за незмінної Pdecl, а не існування позитивного розриву. Станом на 06.08.2026 вік чинної Pdecl становив 77 днів для форм 10 і 20 мг та 307 днів для 15 мг, що додатково показує різну історію оновлення задекларованих меж.

Інституційне значення зміни $G(t)$ визначається різними правилами оновлення двох меж. У досліджуваному режимі Pref планово оновлювалася щороку до 1 грудня з можливістю позачергового перегляду, а Pdecl змінювалася за заявою та з урахуванням шестимісячного обмеження на підвищення і валютного тригера [1]. До набрання чинності змінами, унесеними постановою № 1064, окремого строку приведення Pdecl у відповідність зі зміненою Pref не було; змінами передбачено 30 календарних днів [18].

Національний каталог оновлювався регулярно, і кожен наказ МОЗ про декларування містив окремий додаток змін до вже включених позицій (табл. 1).

Таблиця 1

**Хронологія адміністративних оновлень Національного каталогу цін
від базового акта 26.12.2025 до 14.08.2026**

Дата	№ наказу	Інтервал від попереднього, днів	Адміністративні операції
26.12.2025	1959	–	базовий попередній акт; внесення; зміни
21.01.2026	71	26	внесення нових відомостей; зміни
09.02.2026	157	19	внесення; зміни; виключення
09.03.2026	296	28	внесення; зміни; виключення
26.03.2026	392	17	внесення; зміни; виключення
07.04.2026	469	12	внесення; зміни; виключення
21.04.2026	520	14	внесення; зміни; виключення
21.05.2026	653	30	внесення; зміни; виключення
26.06.2026	877	36	внесення; зміни; виключення
10.07.2026	930	14	внесення; зміни
29.07.2026	1028	19	внесення; зміни
14.08.2026	1130	16	внесення; зміни; виключення

Джерело: складено автором за наказами МОЗ України про декларування цін у Національному каталозі [12; 13; 17; 19].

За послідовністю 11 наказів 2026 р. та базовим наказом № 1959 розраховано 11 міжнаказних інтервалів: середній становив 21,0 дня, медіанний – 19 днів,

мінімальний – 12, максимальний – 36 днів. Отримані значення характеризують частоту адміністративного оновлення каталогу в досліджуваному періоді.

Усі 11 актів 2026 р. передбачали внесення нових відомостей і зміну вже наявних позицій; у восьми додатково передбачалося виключення позицій. Для підприємства декларування за такої частоти стає постійним процесом.

Співвідношення операцій у наказі № 1130 додатково показує переважання актуалізації чинних записів над розширенням каталогу: 357 змінених позицій проти 27 нових і трьох виключених [13]. Кількість змін перевищувала кількість нових позицій приблизно у 13,2 раза. У межах цього акта основний обсяг адміністративних операцій припадав на підтримання актуальності вже сформованої бази, а не на первинне включення нових позицій.

Накази № 653 і № 654 від 21.05.2026 одночасно

оновили відповідно Національний каталог і Перелік граничних референтних цін [4; 15]. Подальші зміни Pdecl і Pref відбувалися окремими актами, що дає змогу спостерігати часову неузгодженість двох адміністративних циклів.

Додаток 2 до наказу № 877 використано для перевірки впливу одиниці агрегування на опис змін Pdecl [12]. Аналітичний набір складається з восьми торговельних назв із різною кількістю фасувань і внутрішньогруповою варіацією; після визначення назви враховано всі її рядки в додатку. Наявність або відсутність розрахованої Pref для окремої позиції не є критерієм цього блоку, оскільки тут аналізується структура документованих змін Pdecl. У результаті отримано 33 парні позиції «до – після» (табл. 2).

Таблиця 2

Рядкові зміни задекларованих граничних цін в аналітичному наборі за додатком 2 до наказу МОЗ № 877

Торговельна назва	Форма / варіант	Попередня ціна, грн	Нова ціна, грн	Δ, %
ЕСТЕЗИФІН	нашкірний розчин 25 мл	336,00	387,00	15,2
ЕСТЕЗИФІН	нашкірний спрей 15 мл	260,00	300,00	15,4
ЕСТЕЗИФІН	крем 15 г	147,30	162,00	10,0
НЕФАМ	10 мг/мл, 2 мл × 5 амп., блістер	255,00	306,00	20,0
НЕФАМ	10 мг/мл, 2 мл × 5 амп., пачка	255,00	306,00	20,0
НЕФАМ	10 мг/мл, 2 мл × 10 амп. (2 блістери)	680,00	805,00	18,4
НЕФАМ	10 мг/мл, 2 мл × 10 амп., пачка	680,00	805,00	18,4
НЕФАМ®	таблетки 30 мг × 20	185,00	220,00	18,9
НЕФАМ®	20 мг/мл, шприц 1 мл × 1	95,00	105,00	10,5
МЕТИЛУРАЦИЛ	500 мг, стрип × 20 табл.	293,97	314,55	7,0
МЕТИЛУРАЦИЛ	500 мг, стрип × 100 табл.	1469,85	1572,74	7,0
МЕТИЛУРАЦИЛ	500 мг, блістер × 20 табл.	293,97	314,55	7,0
МЕТИЛУРАЦИЛ	500 мг, блістер × 100 табл.	1469,85	1572,74	7,0
МЕТИЛУРАЦИЛ	500 мг, блістер × 10 табл.	146,99	157,28	7,0
МЕТИЛУРАЦИЛ	500 мг, стрип × 10 табл.	146,99	157,28	7,0
МЕТОКЛОПРАМІДУ ГІДРОХЛОРИД	5 мг/мл, 2 мл × 10 амп.	96,21	105,48	9,6
ЕКЗОЛІК	нашкірний розчин 10 мл	200,30	220,34	10,0
ЕКЗОЛІК	нашкірний розчин 20 мл	307,85	338,64	10,0
ЕКЗОЛІК®	крем 15 г	147,30	162,03	10,0
ПАРАЦЕТАМОЛ	супозиторії 80 мг × 10	38,57	43,19	12,0
ПАРАЦЕТАМОЛ	супозиторії 170 мг × 10	46,65	52,25	12,0
ПАРАЦЕТАМОЛ	супозиторії 330 мг × 10	60,78	68,07	12,0
ПАРАЦЕТАМОЛ	таблетки 200 мг × 10	23,10	25,41	10,0
СТРЕПТОЦИД	нашкірний порошок 15 г	77,83	93,38	20,0
СТРЕПТОЦИД	порошок 5 г × 20 саше	318,35	381,90	20,0
СТРЕПТОЦИД	порошок 2 г × 20 саше	153,45	184,12	20,0
СТРЕПТОЦИД	таблетки 0,5 г × 10, стрип	14,10	15,51	10,0
СТРЕПТОЦИД	таблетки 0,5 г × 10, блістер	14,10	15,51	10,0
СТРЕПТОЦИД	таблетки 0,5 г × 100, стрипи	150,00	165,00	10,0
СТРЕПТОЦИД	таблетки 0,5 г × 100, блістери	150,00	165,00	10,0
ЛЕВОМІЦЕТИН	порошок для ін'єкцій 1 г	68,20	75,02	10,0
ЛЕВОМІЦЕТИН	таблетки 250 мг × 10	33,90	37,29	10,0
ЛЕВОМІЦЕТИН	таблетки 500 мг × 10	70,40	77,44	10,0

Джерело: розраховано автором за додатком 2 до наказу МОЗ України від 26.06.2026 № 877 [12].

Для основного групування знак ® не вважався окремою торговельною назвою за умови збігу міжнародної непатентованої назви та власника реєстраційного посвідчення. За цим правилом 33 рядки утворюють вісім груп; рядкова середня становить 12,3%, а незважена середня групових значень – 11,7%. За

буквального розмежування назв із ® та без нього утворюються 10 груп із незваженою середньою 12,0%. Залежно від правила групування рядкова середня перевищує групову на 0,3–0,6 в. п.

Групові показники за торговельними назвами наведено в табл. 3.

Таблиця 3

**Групування змін задекларованих граничних цін за торговельними назвами
в аналітичному наборі за додатком 2 до наказу МОЗ № 877**

Торговельна назва / група	Кількість рядків	Діапазон Δ , %	Середня Δ у групі, %
ЕСТЕЗИФІН	3	10,0–15,4	13,5
НЕФАМ	6	10,5–20,0	17,7
МЕТИЛУРАЦИЛ	6	7,0	7,0
МЕТОКЛОПРАМІДУ ГІДРОХЛОРИД	1	9,6	9,6
ЕКЗОЛІК	3	10,0	10,0
ПАРАЦЕТАМОЛ	4	10,0–12,0	11,5
СТРЕПТОЦИД	7	10,0–20,0	14,3
ЛЕВОМІЦЕТИН	3	10,0	10,0

Примітка: рядкова середня за 33 позиціями – 12,3%; незважена середня за вісьмома групами – 11,7%; за буквального розмежування назв із ® (10 груп) – 12,0%.

Джерело: розраховано автором за додатком 2 до наказу МОЗ України від 26.06.2026 № 877 [12].

Середнє підвищення в групах коливається від 7,0% для МЕТИЛУРАЦИЛУ до 17,7% для НЕФАМУ (табл. 3). Рядкова середня надає кожній позиції однакову вагу: шість рядків МЕТИЛУРАЦИЛУ становлять 18,2% спостережень у рядковому розрахунку, тоді як у восьмигруповому розрахунку кожна торговельна назва має вагу 12,5%. Тому кількість фасувань кожної назви впливає на підсумкову середню.

Економічний масштаб документованих коригувань можна зіставити з макроекономічним орієнтиром. За даними Держстату, споживчі ціни в Україні в червні 2026 р. порівняно з груднем 2025 р. зросли на 5,7%, а порівняно з червнем 2025 р. – на 7,2% [20]. Зміни Pdecl в аналітичному наборі становлять 7–20%; групове значення МЕТИЛУРАЦИЛУ 7,0% близьке до річної інфляції, тоді як інші групові середні її перевищують. Оскільки попередні Pdecl встановлювалися в різні дати, це порівняння характеризує лише масштаб змін, а не синхронізований інфляційний ефект.

Практичне значення результатів полягає у веденні для кожної регульованої позиції датованої пари Pref і Pdecl разом із G(t), R(t) та датою останнього декларування. Такий запис показує, чи зміна референтної межі змінила доступний регуляторний запас і коли виникає потреба у приведенні Pdecl у відповідність до чинних правил. Після змін за постановою № 1064 цей зв'язок доповнений 30-денним строком [18].

Обмеження дослідження. Публічний масив містить адміністративні граничні значення, але не договірні чи закупівельні ціни, тому оцінка передавання регуляторних змін у комерційні ціни, маржу, попит або доступність потребує іншої емпіричної бази. Аналітичний набір наказу № 877 використано для перевірки впливу одиниці агрегування; він не характеризує середню зміну всього додатка 2.

Висновки. Часова неузгодженість реферування і

декларування має вимірюваний інституційний зміст. Для РОКСЕРА® до зміни Переліку 06.08.2026 одночасно чинні Pref і Pdecl для трьох досліджених форм збігалися, тому $G(t) = 0$ і $R(t) = 1,000$. Після підвищення Pref за незмінної Pdecl регуляторний запас зріс на 24,59 грн для 10 мг № 90, на 8,36 грн для 15 мг № 30 і на 19,61 грн для 20 мг № 90, а $R(t)$ знизився до 0,945; 0,945 і 0,953. До набрання чинності змінами, унесеними постановою № 1064, окремого строку приведення Pdecl у відповідність зі зміненою Pref не було; змінами встановлено 30 календарних днів. Для 11 наказів 2026 р. із базовим актом 26.12.2025 середній міжнаказний інтервал дорівнює 21,0 дня, медіанний – 19 днів. В аналітичному наборі наказу № 877 рядкова середня становить 12,3%, групова – 11,7%, а за буквального розмежування назв із ® – 12,0%, тобто вибір одиниці агрегування змінює середню на 0,3–0,6 в. п. За даними Держстату, інфляція в червні 2026 р. становила 5,7% до грудня 2025 р. і 7,2% до червня 2025 р.; цей орієнтир використано лише для зіставлення масштабу адміністративних коригувань. Коректний аналіз адміністративних цінових даних потребує датованих пар одночасно чинних Pref/Pdecl і чітко визначеної одиниці агрегування.

Декларація щодо використання інструментів штучного інтелекту. Під час підготовки статті використовувався ChatGPT-5 (OpenAI, 2025–2026) як допоміжний інструмент для пошуку й узагальнення наукової літератури, структурування матеріалу та мовно-стилістичного редагування. Отримана за його допомогою інформація підлягала критичному аналізу, перевірці та змістовному доопрацюванню. Наукові положення, інтерпретація результатів і висновки сформовані самостійно. Відповідальність за науковість, достовірність, обґрунтованість і цілісність представленого матеріалу несе автор статті.

Список використаних джерел:

1. Деякі питання державного регулювання цін на лікарські засоби : Постанова Кабінету Міністрів України від 04.04.2025 № 439. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/439-2025-%D0%BF> (дата звернення: 23.06.2026).
2. Національний каталог цін на лікарські засоби. Міністерство охорони здоров'я України. URL: <https://moz.gov.ua/uk/nacionalnij-katalog-cin> (дата звернення: 23.06.2026).
3. Про затвердження Переліку граничних референтних цін на лікарські засоби : Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 10.05.2025 № 795. URL: <https://moz.gov.ua/uk/decrees/nakaz-moz-ukrayini-vid-10-05-2025-795-pro-zatverdzhennya-pereliku-granichnih-referentnih-cin-na-likarski-zasobi> (дата звернення: 23.06.2026).
4. Про внесення змін до Переліку граничних референтних цін на лікарські засоби : Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 21.05.2026 № 654. URL: <https://moz.gov.ua/uk/decrees/nakaz-moz-ukrayini-vid-21-05-2026-654-pro-vnesennya-zmin-do-pereliku-granichnih-referentnih-cin-na-likarski-zasobi> (дата звернення: 23.06.2026).
5. World Health Organization. WHO guideline on country pharmaceutical pricing policies. 2nd ed. Geneva : WHO, 2020. URL: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK570129/> (дата звернення: 23.06.2026).
6. Rémuzat C. et al. Overview of external reference pricing systems in Europe. *Journal of Market Access & Health Policy*. 2015. Vol. 3. Art. 27675. DOI: <https://doi.org/10.3402/jmahp.v3.27675>
7. Holtorf A.-P. et al. External Reference Pricing for Pharmaceuticals—A Survey and Literature Review to Describe Best Practices for Countries With Expanding Healthcare Coverage. *Value in Health Regional Issues*. 2019. Vol. 19. Pp. 122–131. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.vhri.2019.04.003>
8. Kanavos P., Fontrier A.-M., Gill J., Efthymiadou O. Does external reference pricing deliver what it promises? Evidence on its impact at national level. *The European Journal of Health Economics*. 2020. DOI: <https://doi.org/10.1007/s10198-019-01116-4>
9. Kucherenko L.I., Nizhenkovska I.V., Sholoiko N.V., Hala L.O., Datsiuk N.O. External reference pricing for medicines in Ukraine: latest trends. *Current Issues in Pharmacy and Medicine: Science and Practice*. 2023. Vol. 16, No. 3. Pp. 272–276. DOI: <https://doi.org/10.14739/2409-2932.2023.3.287758>
10. Sholoiko N.V., Nizhenkovska I.V., Babenko M.M., Hala L.O., Datsiuk N.O. Implementation of the policy of external reference pricing for medicines: a review of international approaches. *Social Pharmacy in Health Care*. 2023. Vol. 9, No. 3. Pp. 39–49. DOI: <https://doi.org/10.24959/sphhcj.23.301>
11. Manders E.A. et al. Drug pricing models, no «one-size-fits-all» approach: a systematic review and critical evaluation of pricing models in an evolving pharmaceutical landscape. *The European Journal of Health Economics*. 2025. Vol. 26. Pp. 683–696. DOI: <https://doi.org/10.1007/s10198-024-01731-w>
12. Про декларування граничних оптово-відпускних цін на лікарські засоби в Національному каталозі цін : Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 26.06.2026 № 877. URL: <https://moz.gov.ua/uk/decrees/nakaz-moz-ukrayini-vid-26-06-2026-877-pro-deklaruvannya-granichnih-optovo-vidpuskних-cin-na-likarski-zasobi-v-nacionalnomu-katalozi-cin> (дата звернення: 23.06.2026).
13. Про декларування граничних оптово-відпускних цін на лікарські засоби в Національному каталозі цін : Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 14.08.2026 № 1130. URL: <https://moz.gov.ua/uk/decrees/nakaz-moz-ukrayini-vid-14-08-2026-1130-pro-deklaruvannya-granichnih-optovo-vidpuskних-cin-na-likarski-zasobi-v-nacionalnomu-katalozi-cin> (дата звернення: 23.06.2026).
14. Про внесення змін до Переліку граничних референтних цін на лікарські засоби : Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 06.08.2026 № 1079. URL: <https://www.apteka.ua/article/751699> (дата звернення: 13.06.2026).
15. Додаток 2 до наказу МОЗ України від 21.05.2026 № 653. Аптека online. URL: <https://www.apteka.ua/article/746315> (дата звернення: 23.06.2026).
16. Відомості про задекларовані граничні оптово-відпускні ціни: додаток до наказу МОЗ України від 03.10.2025 № 1515. Аптека online. URL: <https://www.apteka.ua/article/731171> (дата звернення: 23.06.2026).
17. Накази про декларування граничних оптово-відпускних цін у Національному каталозі цін від 21.01, 09.02, 09.03, 26.03, 07.04, 21.04, 21.05, 26.06, 10.07, 29.07 та 14.08.2026. Міністерство охорони здоров'я України. URL: <https://moz.gov.ua/uk/decrees> (дата звернення: 17.06.2026).

References:

1. Cabinet of Ministers of Ukraine. (2025). Deiaki pytannia derzhavnoho rehuliuвання tsin na likarski zasoby [Some issues of state regulation of prices for medicinal products] Resolution № 439 of 4 April 2025. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/439-2025-%D0%BF> [in Ukrainian]
2. Ministry of Health of Ukraine. (2026). Natsionalnyi katalog tsin na likarski zasoby [National Price Catalog for medicinal products]. <https://moz.gov.ua/uk/nacionalnij-katalog-cin> [in Ukrainian]
3. Ministry of Health of Ukraine. (2025). Pro zatverdzhennia Pereliku hranychnykh referentnykh tsin na likarski zasoby [On approval of the List of maximum reference prices for medicinal products] Order № 795 of 10 May 2025. <https://moz.gov.ua/uk/decrees/nakaz-moz-ukrayini-vid-10-05-2025-795-pro-zatverdzhennya-pereliku-granichnih-referentnih-cin-na-likarski-zasobi> [in Ukrainian]
4. Ministry of Health of Ukraine. (2026). Pro vnesennia zmin do Pereliku hranychnykh referentnykh tsin na

likarski zasoby [Amendments to the List of maximum reference prices] Order № 654 of 21 May 2026. <https://moz.gov.ua/uk/decrees/nakaz-moz-ukrayini-vid-21-05-2026-654-pro-vnesennya-zmin-do-pereliku-granichnih-referentnih-cin-na-likarski-zasobi> [in Ukrainian]

5. World Health Organization. (2020). WHO guideline on country pharmaceutical pricing policies. 2nd ed. Geneva : WHO. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK570129/>

6. Rémuzat, C., et al. (2015). Overview of external reference pricing systems in Europe. *Journal of Market Access & Health Policy*, (3), 27675. <https://doi.org/10.3402/jmahp.v3.27675>

7. Holtorf, A.-P., et al. (2019). External Reference Pricing for Pharmaceuticals—A Survey and Literature Review to Describe Best Practices for Countries With Expanding Healthcare Coverage. *Value in Health Regional Issues*, (19), 122–131. <https://doi.org/10.1016/j.vhri.2019.04.003>

8. Kanavos, P., Fontrier, A.-M., Gill, J., & Efthymiadou, O. (2020). Does external reference pricing deliver what it promises? Evidence on its impact at national level. *The European Journal of Health Economics*. <https://doi.org/10.1007/s10198-019-01116-4>

9. Kucherenko, L.I., Nizhenkovska, I.V., Sholoiko, N.V., Hala, L.O., & Datsiuk, N.O. (2023). External reference pricing for medicines in Ukraine: latest trends. *Current Issues in Pharmacy and Medicine: Science and Practice*, 16(3), 272–276. <https://doi.org/10.14739/2409-2932.2023.3.287758>

10. Sholoiko, N.V., Nizhenkovska, I.V., Babenko, M.M., Hala, L.O., & Datsiuk, N.O. (2023). Implementation of the policy of external reference pricing for medicines: a review of international approaches. *Social Pharmacy in Health Care*, 9(3), 39–49. <https://doi.org/10.24959/sphhcj.23.301>

11. Manders, E.A., et al. (2025). Drug pricing models, no “one-size-fits-all” approach: a systematic review and critical evaluation of pricing models in an evolving pharmaceutical landscape. *The European Journal of Health Economics*, (26), 683–696. <https://doi.org/10.1007/s10198-024-01731-w>

12. Ministry of Health of Ukraine. (2026). Pro deklaruvannia hranychnykh optovo-vidpusknykh tsin na likarski zasoby v Natsionalnomu katalogi tsin [Declaration of maximum wholesale release prices in the National Price Catalog] Order № 877 of 26 June 2026. <https://moz.gov.ua/uk/decrees/nakaz-moz-ukrayini-vid-26-06-2026-877-pro-deklaruvannya-granichnih-optovo-vidpusknykh-cin-na-likarski-zasobi-v-nacionalnomu-katalogi-cin> [in Ukrainian]

13. Ministry of Health of Ukraine. (2026). Pro deklaruvannia hranychnykh optovo-vidpusknykh tsin na likarski zasoby v Natsionalnomu katalogi tsin [Declaration of maximum wholesale release prices in the National Price Catalog] Order № 1130 of 14 August 2026. <https://moz.gov.ua/uk/decrees/nakaz-moz-ukrayini-vid-14-08-2026-1130-pro-deklaruvannya-granichnih-optovo-vidpusknykh-cin-na-likarski-zasobi-v-nacionalnomu-katalogi-cin> [in Ukrainian]

14. Ministry of Health of Ukraine. (2026). Pro vnesennia zmin do Pereliku hranychnykh referentnykh tsin na likarski zasoby [Amendments to the List of maximum reference prices] Order № 1079 of 6 August 2026. <https://www.apteka.ua/article/751699> [in Ukrainian]

15. Appendix 2 to Ministry of Health of Ukraine Order № 653 of 21 May 2026. Apteka online. <https://www.apteka.ua/article/746315> [in Ukrainian]

16. Information on declared maximum wholesale release prices: appendix to Ministry of Health of Ukraine Order № 1515 of 3 October 2025. Apteka online. <https://www.apteka.ua/article/731171> [in Ukrainian]

17. Ministry of Health of Ukraine. (2026). Orders on declaration of maximum wholesale release prices in the National Price Catalog issued between 21 January and 14 August 2026. <https://moz.gov.ua/uk/decrees> [in Ukrainian]

Дата надходження статті: 01.09.2026 р.

Дата прийняття статті до друку: 14.10.2026 р.

Дата публікації (оприлюднення) статті: 26.10.2026 р.

Стаття поширюється на умовах ліцензії Creative Commons Attribution License International CC-BY.